Техніко-тактичні дії гандболістів-ветеранів (на прикладі турніру серед чоловічих команд-ветеранів пам'яті В. Л. Друккера)

Бикова О. О., Червона С. П.

Харківська державна академія фізичної культури, Харків, Україна

Анотація. У статті наведені данні педагогічного спостереження за ігровою діяльністю гандболістів-ветеранів у вікові групі 45+. За результатами дослідження встановлено, що гандболісти-ветерани у більшості випадків ведуть гру за рахунок індивідуальних техніко-тактичних дій.

Ключові слова: гандболісти-ветерани, техніко-тактичні дії, ігрова діяльність, чоловічі команди.

Вступ. Питання активного довголіття спортсменів постійно знаходяться під пильною увагою науковців. Одні вивчають особливості навантажень при заняттях спортом на етапі спортивного довголіття та їх вплив на здоров'я спортсменів [1, 3, 4], інші наголошують на ризик розвитку прискореного старіння [2], треті знаходять нові підходи техніко-тактичного вдосконалення спортсменами-ветеранами [5, 7]. Так, Є. П. Волков із співавторами [7] у своїй роботі вказують на те, що з віком гравці жіночих волейбольних команди відмовляються від складних тактичних схем ведення гри з причини втрати волейболістками необхідного рівня підготовленості. На зниження функціонального стану спортсменів-футболістів після виходу з етапу спорту вищих досягнень вказують і В. Мулик та В. Перевознік [8].

На сьогоднішній день набирають популярність ігри серед гандболістів-ветеранів. За останні 5 років в Україні було проведено багато різноманітних турнірів. Деякі турніри стали регулярними, такі як всеукраїнський турнір пам'яті заслуженого тренера України з гандболу В. Л. Друккера (м. Харків), турнір ветеранів гандболу пам'яті Анатолія Петриги (Одеська обл.), турнір з гандболу серед ветеранських команд пам'яті тренера ДЮСШ м. Хмільника М. Н. Марченка (Вінницька обл.), відкритий міський турнір з гандболу серед чоловічих команд ветеранів-аматорів пам'яті тренера-викладача В. В. Воронька, Всеукраїнський Кубок з гандболу пам'яті тренера М. О. Завального та

Матеріал захищений авторським правом

інші.

Зростаюча популярність гандболу серед ветеранів вимагає відповідного до анатомо-фізіологічних вимог різних вікових груп процесу підготовки спортсменів. Раціональна побудова тренувального процесу вимагає теоретичного та наукового підґрунтя і насамперед інформації про особливості ведення спортсменами змагальної діяльності на будь-якому етапі спортивної підготовки. У доступній нам науковій та методичній літературі ми не знайшли достатньої інформації яка би надавала аналіз ігрової діяльності ветеранів-гандболістів.

Тому **метою нашого** дослідження стало проведення аналізу техніко-тактичних дій ветеранів-гандболістів, що застосовуються ними під час змагальної діяльності.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати науково-методичні джерела з питання підготовки спортсменів – ветеранів.
2. Проаналізувати використання техніко-тактичних дій гандболістами-ветеранами у віковому діапазоні +45.

Матеріал та методи дослідження. Аналіз змагальної діяльності проводився на іграх міжнародного турніру пам'яті ЗТУ В. Л. Друккера 2015-2016-2017 років. У змагальних іграх приймали участь 4 команди у 2015 році, 6 команд 2016 році та 4 команди у 2017 році. Три з команд-учасниць протягом досліджувальних років регулярно приймають участь у турнірі. Всього було проаналізовано 17 змагальних ігор в яких аналізувались ігрові дії 163 спортсменів-ветеранів.

Під час дослідження були використані наступні **методи дослідження**: аналіз наукової та методичної літератури, педагогічне спостереження, контент аналіз, методи статистичної обробки інформації.

Результати дослідження. Аналіз 17 змагальних ігор серед команд-ветеранів у віковій групі +45 показав, що частіше польові гравці застосовують індивідуальні тактичні взаємодії (Рис. 1).

Так, польовими гравцями у нападі були застосовані індивідуальні тактичні дії у 53,4% випадків атаки воріт суперника. Групові взаємодії використовувались у 37,9% випадках, а командна тактична комбінація була організована у 8,7% випадках.

Аналізуючи індивідуальні дії, які приводили до кидку у ворота суперника зазначимо, що у більшості випадках індивідуальна майстерність гандболістів-ветеранів проявлялась у виборі способу кидку у ворота (рис.2).

Матеріал захищений авторським правом

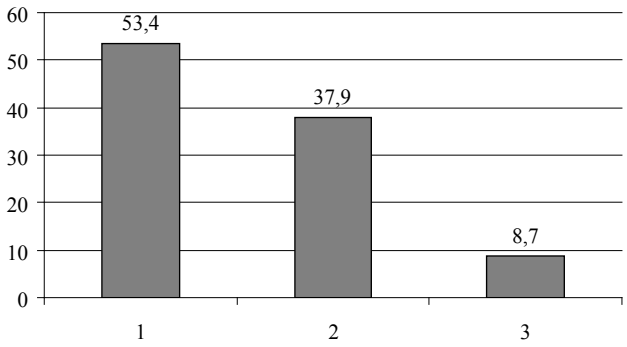

1 – індивідуальні дії, 2 – групові дії, 3 – командні тактичні комбінації

Рис. 1. Тактичні дії у нападі, що виконуються гандболістами-ветеранами під час гри

З рис. 2 видно, що у 67,3% випадках гандболісти застосовують різні способи кидків у ворота, у 37,2% випадках виконуються кидки після фінтів на прохід та у 15,5% випадках – кидки після фінту передачею.

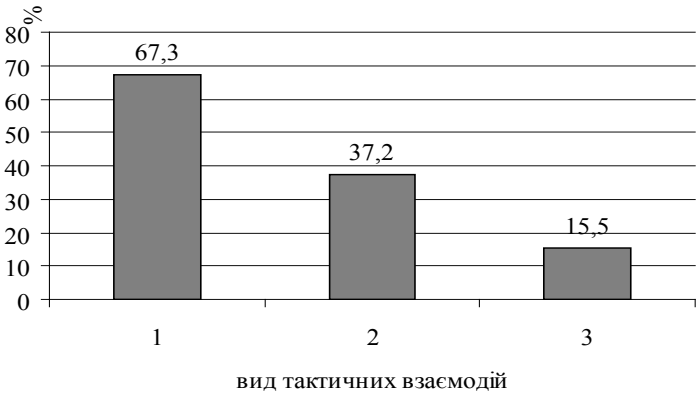

1 – застосування різних способів кидків у ворота, 2 – атака воріт після фінтів на прохід, 3 – атака воріт після фінту передачею

Рис. 2. Індивідуальні тактичні дії у нападі, які призвели до кидків у ворота суперника

На нашу думку, слід пояснити, що до різних способів кидків у ворота суперника ми відносили кидки з далекої відстані, кидки після виходу один на один із воротарем з кутових та лінійних позицій.

Аналізуючи групові тактичні дії у нападі було встановлено, що частіше гандболістами ветеранами застосовуються паралельні дії (рис. 3).

Матеріал захищений авторським правом

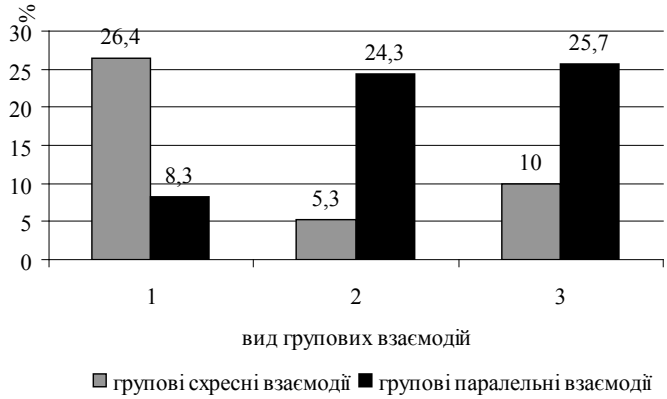

1 – взаємодії між гравцями II лінії нападу, 2 – взаємодії між гравцем II лінії нападу та кутовим гравцем, 3 – взаємодії між гравцем II лінії нападу та лінійним гравцем

Рис. 3. Групові тактичні дії польових гравців-ветеранів у нападі

Так, на групові паралельні дії у нападі, що застосовуються гандболістами-ветеранами у змагальній діяльності доводиться 58,3%, на схресні дії відповідно 41,7%.

Докладніше аналізуючи групові дії видно, що у 26,4% випадках спортсмени застосовували схресні взаємодії серед гравців другої лінії нападу. Схресна взаємодія між півсереднім або розігруючим гравцем та кутовим гравцем спостерігалась у 5,3% випадках. У 10% випадків організації групової тактики спостерігались взаємодії між півсередніми або розігруючими гравцями та лінійним гравцем. Паралельні взаємодії на «стягування» між гравцями другої лінії нападу спостерігались у 8,3% випадках. У 50% випадках гандболісти-ветерани застосовували паралельні дії на «стягування» між гравцями другої та першої лінії нападу. З них у 24,3% – взаємодії із кутовим гравцем, та у 25,7% випадках – з лінійним.

У нашому дослідженні був проведений аналіз кількості закинутих м'ячів у ворота суперника у кожній 5 хвилинці змагальної гри (табл. 1).

Таблиця 1

Кількість закинутих м'ячів у ворота суперника у кожній 5 хвилинці гри

Статистичні показники	5 хвилин	10 хвилин	15 хвилин	20 хвилин	25 хвилин	30 хвилин
Середня кількість закинутих м'ячів у ворота суперника	5	4,5	3,75	4,75	4,25	4
m	0,82	0,33	0,55	0,99	0,87	0,82

Матеріал захищений авторським правом

Виходячи з отриманих даних, можна констатувати, що у гандболістів-ветеранів у віковій групі +45 кількість закинутих м'ячів у ворота суперника не має достовірних змін з часом гри (t=0,21-1,9).

Висновки. Виходячи з результатів нашого педагогічного спостереження, можна констатувати, що гандболісти-ветерани, що грають у віковій групі +45 частіше організовують напад за рахунок своєї техніко-тактичної майстерності, що була набута ними у період їх активних тренувань та участі у змаганнях. Кількість закинутих м'ячів у ворота суперника з тривалістю гри не має достовірних змін, що свідчить про однакову напруженість перебігу ігрової діяльності протягом всієї зустрічі.

Перспективи подальших досліджень. Подальші наукові дослідження будуть спрямовані на вивчення функціонального стану гандболістів-ветеранів та встановлення їх індивідуальних психологічних особливостей.

Список використаної літератури.

1. Бабаев М.А., Лысенко А.В., Петрова О.А., Трофимова С.В., Ивко О.М. Особенности профессиональной спортивной деятельности и риск развития ускоренного старения. *Успехи геронтологии*. 2010. Т. 23. No 4. С. 652 – 656
2. Гулгенов Ц.Г., Калмыков С.В., Сагалеев А.С. Социальные, медико-биологические и психолого-педагогические аспекты проблемы спорта ветеранов. *Вестник бурятского госуниверситета*. 2099. №13. С. 19-23.
3. Горіна В.В. Аналіз впливу рухової активності на фізичний стан ветеранів велосипедного спорту. *Основи побудови тренувального процесу в циклічних видах спорту*, 2017. С. 18-22. Режим доступу: http://journals.uran.ua/cvs_konf/article/download/99360/94502.
4. Ананченко К.В., Перебійніс В.Б., Пакулін С.Л. Удосконалення техніко-тактичної підготовки дзюдоїстів на етапі виходу зі спорту вищих досягнень. *Траектория науки*. 2016. №2(7). Режим доступу: http://pathofscience.org/index.php/ps/article/view/64. – Назва з екрана.
5. Волков Є.П., Ляхова Т.П., Стрельникова Є.Я. Особливості використання тактичних схем гри жіночих волейбольних команд на змаганнях кубку України серед ветеранів. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, №1, 2011. С. 65-68.
6. Мулик В., Перевознік В. Вплив тренувального процесу на функціональний стан та показники фізичних якостей спортсменів-ветеранів на етапах виходу зі спорту вищих досягнень. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, №1 (57), 2017. С. 72-78.

Матеріал захищений авторським правом